МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLOGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП

“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 3 від 27.03.19)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. "Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і націо нальної практики", 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2019
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2019

Литвиненко В. І., Кісілевич-Чорнойван О. М.
Історико-правові аспекти розвитку приватної вищої освіти у США *63*
Bakhov I. S.
Active and interactive teaching methods as instruments for efficient activity of non-governmental institutions of higher education *66*
Костенко Р. В.
Соціальна адаптація та соціалізація майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки у приватному ЗВО *69*
Бойченко Н. М.
Викладання етики як приклад значущості дисциплін гуманітарного профілю в освітніх програмах недержавних ЗВО *73*
Пархоменко-Куцевіл О. І.
Формування національної ідеї в системі освіти України *75*
Недюха М. П.
Концептуальні засади державної освітньої політики (на прикладі класичного приватного університету) *77*
Білий Л. Г.
Перспективи діяльності закладів вищої освіти приватної форми власності в контексті впровадження Закону України "Про вищу освіту" *79*
Коляденко Н. В.
Концептуальні основи підготовки медичних психологів у сучасних умовах реформування медичної та освітньої галузей *81*
Гула Р. В.
Мілітарний аспект в теоретичних проблемах розвитку освіти при використанні досвіду бойових дій *84*
Житник Н. В.
Особливості діяльності недержавного ЗВО в умовах ринку освітніх послуг: регіональний аспект *87*
Шаповалова А. М.
Модернізація недержавного сектору освіти в Україні: питання часу *90*
Мурашко М. І., Назарко С. О.
Особливості функціонування державних та приватних закладів вищої освіти *93*
Лісовський П. М.
Феномен недержавної освіти в сучасній Україні: стан, пріоритети, імперативи *96*
Мартишин Д. С.
Основні тенденції соціальної політики православних церков України в умовах процесів модернізації *98*
Дєгтяр О. А.
Інноваційний характер освітнього процесу недержавних закладів вищої освіти *104*
Лелик Л. І., Гринькевич О. С., Гринькевич В. М.
Ефективність вищої освіти в умовах глобальної академічної революції *106*
Dikarev O. I.
In search of a conceptual approach to "strategic culture" in elite preparation *109*

В. І. ЛИТВИНЕНКО
д-р юрид. наук, проф., зав. каф. міжнар. права та порівн. правознав. НН ІП МАУП

О. М. КІСІЛЕВИЧ-ЧОРНОЙВАН
д-р філос. в галузі права, НН ІП МАУП

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У США

Та система вищої освіти, яка існує на сьогодні в США, склалася ще до початку XX століття. У ряді вищих навчальних закладів вже тоді почала запроваджуватись і спеціалізація (зосередження уваги тільки на одному напрямку наукових досліджень). Відповідно, відбувалася спеціалізація і у тематиці досліджень аспірантів та їх дисертацій. Багато коледжів та університетів, які раніше належали релігійним організаціям, перетворилися на просто приватні навчальні заклади. Більшість із вказаних ВНЗ стали однаково доступними як для чоловіків, так і для жінок. Із закінченням епохи рабства афроамериканське населення також отримало можливість навчатися в коледжах і університетах. Однак, сегрегація була ліквідована лише в XX столітті. Незважаючи на вказані зміни, вища освіта в Сполучених Штатах Америки все ще розглядалася як призначена для еліти: для найталановитіших, багатих або, принаймні для тих, хто міг собі дозволити не працювати на час навчання в коледжі або університеті. Система різного роду позик і посібників для отримання освіти в той час була не достатньо розроблена [1].

Слід зазначити, що значне збільшення можливостей для здобуття вищої освіти забезпечив прийнятий Конгресом в 1944 році "Закон про допомогу і пільги демобілізованим і військовослужбовцям", який згодом отримав популярну назву "Солдатський білль про права". Згідно із вказаним законом, службовцям збройних сил після закінчення Другої світової війни повинна була бути надана фінансова допомога, в тому числі і для отримання освіти. До 1955 року понад два мільйони осіб використовували цей закон для здобуття вищої освіти, і їх кількість продовжувала зростати. Багато ветеранів були вихідцями із бідних сімей. Вони вважали, що диплом коледжу, який вони не могли б отримати без фінансової підтримки, передбаченої згадуваним Законом поліпшить їх шанси на отримання гідної роботи в ситуації повоєнної економіки. Деякі ветерани на той час вступили в гуманітарні коледжі, інші отримували технічне або спеціальну освіту [2].

Система освіти, що остаточно сформувалася у США на початку XX ст., поступово набула складний і різноманітний характер. З одного боку, розширилися можливості здобуття вищої освіти в державному секторі, з іншого — приватні привілейовані університети як і раніше залишалися основним постачальником кадрів політичного, адміністративного та партійного менеджменту США. Досягнення науково-технічної революції в другій половині XX ст. зумовили підвищення вимог до фахівців усіх галузей. Для цього періоду характерні високі темпи розвитку вищої школи США (зростання кількості ВНЗ, контингенту студентів і витрат на освіту). Також вищу освіту в Сполучених Штатів Америки характеризують такі риси як:

- відсутність державної монополії на створення навчальних закладів;
- постійне підвищення якості та ефективності навчання;

- перегляд програм, навчальних планів, форм і методів підготовки;
- різноманітність типів навчальних закладів і їхніх програм;
- зростання зацікавленості провідних корпорацій в проведенні вузами конкретних досліджень;
- тенденція до децентралізації в управлінні [3].

Слід зазначити, що сучасну систему вищої освіти США традиційно відносять до "атлантичної моделі" або "ліберальної моделі", яка характеризується (на відміну від континентальної) більшим значенням приватних вузів, більшою автономією інститутів вищої освіти, домінуванням непрямих (перш за все, фінансових) методів державного регулювання вищої освіти. Однак, слід звернути увагу на взаємовплив різних національних моделей вищої освіти. Так, німецька модель вищої освіти мала значний вплив на становлення сучасного американського університету, а американська система, в свою чергу, продовжує здійснювати значний і навіть визначальний вплив на розвиток європейської системи вищої освіти. Приватні вузи у США поділяються на некомерційні, що створені виключно з метою надання освіти, і комерційні, що створені засновниками з метою отримання ними від освітньої діяльності ще і фінансового прибутку. Останні складають менше чверті чотирирічних приватних вузів (453 з 1 986 інститутів), але переважна більшість в системі дворічних приватних коледжів (533 з 640 коледжів). При цьому, у сферу вищої освіти в США включаються як, власне, вищі навчальні заклади, так і середні спеціальні навчальні заклади. Тому американська статистика, відповідно до європейських стандартів, починаючи із другої половини XX ст. стала виділяти із загальної кількості ВНЗ дворічні навчальні заклади, що забезпечують населення країни спеціальною освітою та чотирирічні навчальні заклади, які надають вищу освіту[4].

Відповідно до традиційної класифікації в США виділяють три основних типи вузів:
- університети;
- коледжі;
- спеціалізовані інститути.

Організаційна структура американського університету, як правило, включає в себе наступні інститути: — молодший коледж, чотирирічний коледж, професійно-технічних шкіл, аспірантські школи, науково-дослідні інститути або центри, експериментальні станції та лабораторії. Великі університети мають філії в інших містах і регіонах країни. Найбільш істотні зміни федерального законодавства в сфері вищої освіти в XXI ст. були внесені в 2007 і в 2008 рр. Так, Законом про зниження вартості і збільшення доступності навчання в коледжі від 2007 року істотно розширювалися гарантії, в тому числі фінансові, на здобуття вищої освіти американцями. Зокрема, зазначений Закон гарантував зниження протягом п'яти років майже вполовину відсотка за студентськими позиками при збереженні середньої суми позики на одного студента в 4400 дол., зберігаючи максимальну межу платежів не більше ніж 15% від доходів позичальника при можливості прощення позики після закінчення 25 років. Вказаним Законом Конгрес фактично відновив демократичну систему федеральних грантів, що була підірвана реформами Дж. У. Буша. Також, Закон звернув особливу увагу на забезпечення підготовки викладацьких кадрів у бідних співтовариствах, забезпечив погашення позики після закінчення десятирічного періоду для державних службовців, в тому числі серед військового персоналу, персоналу швидкої допомоги, пожежників, акушерок, медсестер, публічних захисників, вчителів початкових класів, бібліотекарів та ін. [5].

Таким чином, протягом всієї історії свого становлення американська система вищої освіти перебувала в розвитку, що характеризувався поступовим викоріненням

дискримінації та “стиранням” відмінностей між різними типами інститутів. Особливості розвитку вищої освіти в США, насамперед, пов’язані з тим, що вказаний розвиток відбувається на фоні крайньої децентралізації управління системою освіти. Відбуваються не стільки економічні, скільки ідеологічні трансформації — поступово змінюється уявлення про роль держави в американській вищій освіті, яке прагне, наблизити університети до потреб суспільства, зберігаючи при цьому автономію вузів. Разом з тим, американська система вищої освіти є відкритою для запровадження найкращих досягнень європейської системи освіти.

Джерела

1. Аскольдова С. М. Высшая школа США в исследованиях американських историков // Американский ежегодник 1986. М.: Наука, 1986. 144 с.
2. Розвиток і правове регулювання вищої освіти у США в ІІ половині ХХ століття. Режим доступу: http://naukarus.com/razvitie-pravovogo-regulirovaniya-vysshego-obrazovaniya-v-ssha-vo-vtoroy-polovine-hh-v.
3. Моховикова Г. В., Якубовская И. Я. Традиции американського высшего образования и формирование американской политической элиты (Ф. Д. Рузвельт: Истоки политического мировоззрения) // Вестн. Новгород. гос. ун-та. 2000. № 16. С. 15–19.
4. Карташевич А. Н., Носкова С. А., Скикевич Т. И. Высшее образование в США // Педагогика. 2004. № 3. С. 93–95.
5. Roger Geiger, Donald E. Heller. Financial trends in higher education: The United States // Peking University Education Review. Working Paper. No. 6. January 2011.